

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egy évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

Az ellenzék sikere.

— Két czikk. —

II.

Az előző czikkben általános vonatkozásban ismertettük törvényjavaslatot, melyet várható, hogy mindazon hajókat, melyek eddig a választási szabadság épségét veszélyeztették megsemmisítessék.

Ez a javaslat is, mint a szabadelvű kormány megannyi törvénytervezete úgy van konstruálva, hogy a hajók okait csak részben szünteti meg, magát a veszélyt csak elváltva teszi ártalmatlanná.

Azt az elvet, hogy választási ügyekben ezután nem a parlament, hanem egy ettől, mint a kormánytól független bíróság bíraskodjék és ennek ítélete állítsa helyre a megzavart jogrendet — alapjában helyesnek kell elismernie mindazoknak, akik azt akarják, hogy képviselőválasztásoknál a nemzeti akarat és nem a hatalmi érdek érvényesüljön.

Nem állítjuk ugyan, hogy pusztán ez elvnek érvényre emelésével megszüntethetők mindama bajok, melyek eddig a közszabadsági érdekeknek ártalmára voltak, de legalább azt elértük, hogy végre a hatalom is belátta annak szükségét, hogy a közszabadsági jog szemben a hatalmi tulajdonságokkal teljesebb biztosítékokkal látható el.

E törvény dacára is megkísérli ugyan a hatalom ezután is szembeállítani a maga érdekeit a közszabadsággal, de a nemzeti akarat a törvényileg biztosított nagyobb garanciák birtokában mégis csak szabadabban érvényesülhet, nem lévén egészen kiszolgáltatva a korrekciómok kérdésében is a hatalmi önkény és általa befolyásolt faktoroknak.

A választások korrupciójával megfertőztetett alkotmányosság, és a hazugságon felépült parlamentarizmus sehol nagyobb veszélynek kitéve nem volt mint Magyarországon a szabadelvű párt és kormányának uralma alatt.

Ez a párt úgy gerálta magát, mint a mely egyedül szolgálja a valódi liberalizmus érdekeit, de midőn ezt hirdeté magáról ugyancsak gondoskodott arról, hogy a hatalom mennél szabadabban zsákmányolhassa ki a közszabadságot.

A képviselőválasztások alkalmával mutatta meg legjobban ez a magát par excellence szabadelvűnek hirdető kormány, hogy éppen a szabadságban látja legjobban veszélyeztetve a hatalmi érdeket s igyekezett mennél jobban összezsugorítani amazt, hogy előnyökhöz juttathassa emezt.

És a mikor a tulajdonságok orvoslását követelte a nemzet, akkor a per vitás kérdésben döntött a parlament és illetve ugyanaz a többség, a melynek firmája alatt a visszaélések elkövetettek.

Ezentúl a vitás kérdésekben a Kuria fog bíraskodni és remélhetőleg azzal a pártatlansággal, melyet a legmagasabb bírói testületről feltételezünk kell.

És a nemzetnek, — mely a maga közszabadsági jogaira méltán féltékeny éppen a Kuria bíraskodásának pártatlanságába vetett hit szüli meg azt a feltevést, hogy a közszabadsági jogok ezután még sem lesznek annyira közprédává téve a hatalom által, mint eddig midőn a nemzeten ejtett sérelmeket ugyanazon faktorok voltak hivatva megkorrigálni, a melyek magát a sérelmet felidéztek.

A függetlenségi párt, mióta a szabadelvű korszak megszülte a legféltlenebb korrupciót, folyton sürgette a közszabadsági jogok törvényszerű biztosítékokkal való ellátását.

A ki ezt ellenzte eddig maga a szabadelvű párt és kormánya volt.

A választások tisztaságáról a kormány hallani sem akart, neki csak az kellett, hogy szabadon folytathassa a lélekviszársást, s ez uton mesterségesen tartása össze azt a többséget, a mely egyéb politikai elvet ne ismerjen a — vak engedelmességnél.

A valódi szabadelvűség és a hamisítatlan alkotmányosság barátai méltán örülhetnek a függetlenségi párt ama sikerének, hogy hosszas és kitartó küzdelem után végre még is csak rábirták a hatalmat, hogy a közszabadság javára engedményt tegyen.

Hogy a szóban forgó javaslat s az általa nyújtott biztosítékok mennyiben válnak javára a közszabadsági érdekeknek — az mindenesetre a törvénytervezet helyes rendelkezései és gyakorlati alkalmazásától függ.

A hogy a javaslat ma van szerkesztve abban tehát a rabulistika és az

ügyvédi fogás, mint az okos és megfontolt intézkedés.

A kormány e javaslat szövegezésénél és a rendelkezések megállapításánál sem járt el őszinteséggel, mert oly előfeltételeket tűz ki bizonyos konkrét eseteknek a parlament, másoknak pedig a Kuria hatáskörébe való utalásánál, a melyek ismét csak a hatalommal szolgálhatják ki a szabadsági érdekeket, s épp ezért kívánatos, hogy a javaslat tárgyalása alkalmával a nemzeti jogok védői kemoly és beható kritikával járjanak el, mert félt, hogy egy nagyobb garanciákat nyújtó törvény csak a papirosos vési meg a közszabadságot a visszaélésektől, s a hatalom még elbizakodottabbá válik — ha a maga érdekeit ezután egy félszeg törvény védszárnnyai alatt részesítheti nagyobb oltalomban.

A javaslat rendelkező részére más alkalommal még visszatérünk.

Az Ugron Gábor ügye.

Tegnap egy szenzációs sürgönyt közöltünk a Budapesti Hírlap után arról, mintha Ugront, minapi hazafias interpellációjáért a Fiumében állomásozó cs. és k. közös tisztikar provokálta volna.

E sürgöny oly későre érkezett, hogy már lehetetlen volt megjegyzéseket fűzni hozzá. Nézetünket tehát elmondjuk most.

Mikor Ugron interpellált, nem magán ügyet végzett, hanem kötelességszerűleg véggezte az ország dolgát. A kérdéses tisztikar, s kivált a kérdéses százados — ha a rendőri jelentés igaz — megsértette a köteles hűségét az ország törvényei iránt, megsértette hazánk alkotmányát, megsértette annak a nemzetnek érdekeit, a mely őt fentartja, el látja, fizeti.

Ily sérelem megtorlás nélkül nem maradhat. Ha eltűné a nemzet, akkor arról adna bizonyosságot, hogy neki a hadsereg nem védője és oltalmazója, hanem ura és parancsolója. Ilyen hitvány tanúságot szabad a alkotmányos nemzet soha sem adhat magáról. Ugron tehát nem tett egyebet, mint felhívta a kormányt a nemzet komoly sérelmének megtorlására.

Ehez járul, hogy Ugron egy hivatalos rendőri jelentésre — tehát nem közvéleményes mendemondára támaszkodott. Sőt ide járul az is, hogy Ugron összes megjegyzéseit feltételeken tette — e szavakkal: „ha igaz” — s ehhez annyira ragaszkodott, hogy a kormányelnök választás is megkorrigálta, mert gr. Szapáry válaszában e feltételes formát nem vette figyelembe.

Csak így tovább, így fokozódna, követni a nagy államot; s eljő a kor, mit Róma bűmlé, Consulát lesz Caligula lova, Megéred többség, — s a többi neveltség!

Uti táskából.

Irt: ENDRÓDI SÁNDOR.

VII.

Hamburg-Amerika.

Délután két órakor érkeztem meg Hamburgba, de ez a délutáni két óra beillett volna bizrást késő estnek is. Az idő zord, ég, föld fekete. Amennyi gőzhajó, tropelérje, sullenfűrtreje van a kikötőnek, az mind pöffkelt egész napon át s füstje gomolyait leveri a nedves idő szárnya, — készénfűst mindenütt, mintha az egész város gyszűfűtlyall volna betakarva. A házak komorak, az utcák szűkek, a csatornák sötétek és mégis mindez nem bántó, nem csüggesztő, mert a köztük és bennük zajló élet annál viderőbb, elevenebb és érvényesebb.

Az észak Napólya ez. Egy óriási hangyaboly, melynek tarka-barka csoportjaiban a világ minden népét megtalálod. Minden forr, törtet, zakatol, rohog. Az embert szinte magával ragadja ez a vad áradat, mint a szalmaszálat, mint a pelyhet.

Pár órai szaladgálás után szédülni kezdett a fejem s csodálkozva kérdeztem magamtól:

— Mi a manót keresek is én itt, a kereskedelem és Babelében, holott minden portéka nélküli utas vagyok, ha csak egyet-

Már most, ha azon tiszt urak párbajozni akarnak: úgy hívják ki bátran egész Magyarországot, mert jegyezzék meg maguknak, hogy Szent-István birodalmában egyetlen egy becsületes magyar embert nem találunk, a ki ne helyeselné és magáévá ne tenné az Ugron felfogását. Ime mi is ismételtük a kimondott szót: ha igaz, hogy az a százados azt mondta, hogy szeretné az éljenző nép közé lövetni, úgy az a százados nem egy hős katona, hanem egy hóhé!

Nem ismerjük Ugron nézetét e konkrét esetben. Nem tudjuk, hogy provokáció esetében mint fog tenni. De szerencsétlenül tartanók, ha Ugron a párbajt elfogadná. Ugron rég túl van azon, hogy bátorságát párbaj útján mutassa ki. Azon is túl van, hogy szaváért fegyverrel feleljen. Az ilyen férfi van hivatva megmenteni mindenemű terrorizmus ellen a parlamentet. Mert a parlament szólásjoga és bírálási kötelessége, és ellenőrzési tiszte — ezek nagy és nevezetes alkotmánykérdések. Ezeket a parlament egy olyan kiváló katonája, mint Ugron, védeni tartozik. S bizonyára védeni is fogja.

Az Ugron ügye első sorban a parlamenti szabadság ügye; másodsorban a megbantott és fölháborított nemzet ügye.

Nem párbajjal szokás és kell az illető százados és tisztikar ügyét elűzni — vétni, hanem büntetőtörvénnyel.

Ez a mi nézetünk.

Egyébiránt arról vagyunk meggyőződve, hogy a Budapesti Hírlap közleménye tévedésen alapszik. Ha volt is talán szándékuk fegyverrel cserélni ki a törvényt, bizonyára volt tanácsadójuk is, okosabb és tapintatosabb, mint ő, ki őket arról a helytelen és gonosz szándéktól elterelte.

Egyébiránt e hirt nemcsak a B. H. közölte, hanem a P. H. és az „Egyetértés” is. A három közlő közül egyik sem fűz a hirhez megjegyzéseket. Ugy veszik talán, mintha itt egy privát ügy privát elintézéséről volna szó? Mi ezen fölötté csodálkozunk, hiszen ha magántügy, akkor a diszkreczió megsértése nélkül — szigorúan véve a dolgot — azt még közölni sem lett volna szabad. Ha pedig nem magántügy, akkor joga és kötelessége a publicistikának a véleményadás.

Ismételtük: a ki Ugront védi, a parlamenti szólásszabadságot védi; a ki Ugront támadja, a parlament jogát támadja.

Sértés és sértés, sérelem és sérelem között nagy a különbség. Ha magán ember magán embert sért: helye lehet és gyakran helye van a fegyveres elintézésnek is. De ha oly közszolgálatban levő ember, akinek elsőrendű hivatása az ellenőrzés, funkciója köz-

ben, egy másik közszolgálatban levő egyének hivatalos természetű eljárását bírálja: akármilyen áles is legyen az a bírálat, ez már nem magán jellegű sértés és sérelem. Mikor egy képviselő saját kötelességéből folyó ellenőrzést gyakorol s a bűnt megbüntetésére hívja fel a kormányt: akkor az a közzivádó szerepét gyakorolja — s ki hallott olyant, hogy a vádlott fegyveres kézzel vegyon elégtételt a közzivádó szavaiért?

Ugye a vádban sértés van — mondhatnák sokan.

Hát a közzivádók vádjában és beszédeiben nincsen sértés? Hát nem mindennap elnevezik a törvényszékek előtt a vádlottat a vád természeté szerint gyilkosnak, tolvajnak, rágalmozónak stb? De senkinek sem jut eszébe magánsérelemet látni a vádak e hivatalos formulázásában. Pedig akárhányszor kiderül a vádlott ártatlansága.

Nem Ugron Gábor mondta azt a beszédet, hanem a magyar parlament egyik tagja. Nem Uselac ur ellen beszélt, hanem a 79-dik gyalogezred egy bűnös századosa ellen. A képviselő áll itt szemben a katonával, vagy ha úgy tetszik, a parlament áll szemben egy rakoncátlanokodó ezreddel. Nem lehet tehát megengedni, hogy férfi férfival, Ugron Uselacal intézzen el olyan ügyet, mely nem az övék, hanem a nemzeté.

Az obstrukció.

— Emlékezzünk régiekről —

A kormányparti zsurnalisztika elvesztettnek tekinti a napot, melyen falra nem festi az obstrukció ördögét. Naponként be kell bizonyítani, hogy isten tudja minő veszedelem fenyegeti a parlamentarizmust s hogy a veszedelemmel szemben egyedül csak gr. Szapáry Gyula és a többség nyújthatnak segítséget.

Ezzel szemben méltán merül fel a kérdés, hogy vajjon mennyiben van jogosultsága éppen a kormánypártnak a parlamentarizmust örökösön hangoztatni s hogy vajjon, hol van a jog arra, hogy a függetlenségi párt közdelme obstrukciónak bélyegeztessék? Ugyan bizony micsoda parlamentarizmus az, melyért a kormánypárt oly ideges féltékenységgel lelkesedik? Ugyan van-e egy szemernyi is a parlamentarizmus érzékéből a többség azon eljárásában, melylyel az államosítási törvényjavaslatot keresztül hajtani igyekszik.

Az eddigi vita folyamán gyakran felhangzott az az állítás, hogy a többségnek az államosítás keresztültvitelére nincsen mandátuma. És vajjon kicsinyes tagadásról, vagy doctrinális szörszálhasogatásról volt-e a vád-

dott tompa és mély, minduntalan ismétlődő fűtűöket hallatva, mint valamely komoly remorqueur.

Ugy siklott mint a kigyó, mint a nyíl. Valóságos hajóboulevardokon nyargaltunk keresztül, bárka-utcazon, melyek közül a nagy és hatalmas gőzűsök, a hajó-Leviathánok úgy váltak ki, mint kolosszális palota-épületek földszinti, apró, nyomorúságos viskók közül.

Természetesen, nekem a nagy gőzgyályák s három árbocosok imponáltak legjobban s ahogy ott szaladgáltunk köztük, egyszerre csak az agyamban is el kezdett szaladgálni egy gondolat, egy ötlet föl-alá könnyedén és vidámon, keccesen és incelkedve.

— Hátha most felszállnánk egy ilyen nagy hajóra és átbolondulnánk Amerikába? Mit szól sz hozzá Spiaquidri?

Spiaquidri komoly arcot vágott hozzám s így meg nevelésgesebb volt.

— Ez már gondolat! Nézd csak, hogy talpra esett, mikor kimondtad! Felséges! Ne is okoskodjál tovább. Pénzünk van annyi, amennyi egy hónapra elég. A többit majd elvélgezi Amerika, meg az a nagy cselédés gazda: a jó isten! Bizzuk magunkat a véletlenre. — Te! mekkorát néznének a nagyváradi realiskolában, mikor New-Yorkból megérkeznek oda a lemondó levelek! Mit is harácsolod az idődet azzal a professzorkodással? Százszor többet tudnál csinálni, ha föl-alá cikáznál a nagy világban, a tengereken. A csizmadia varrjon csizmát, a bürokrata

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA.

1891. Július 21.

Július 13.

(1891)

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Egy joggal újra kevesebb.
Ős alkotmányunk dőlt ma romba,
Kétségünk nincs már a felett...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Kinevezés lesz ezután.
Az alkotmányos Khina czopfja,
Szent így fut szabadelv után.

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
A nép nem szólhat semmibe.
Mi régi, az mind balga, mokra
Rothadva minden izibe...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Ne zúgolódjatok tovább.
Nem lépjete a közdohokra;
Nem vagytok párt, csak nyűg, nyaláb.

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Feljajdul Erdély, mint soha
Testvéred volna, büszke ország;
Testvéred ám, de mostoha...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Erdély ne szőljon, ősi az
Mágnása koldus, népe, barma
Járomba jó, — s ha jól szavaz...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Obscurusok ti, bérceken
Lakva, szorítva kis vaczokba;
Szabadság ott meg nem terem...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Szabadságunk hajh, megfogott.
A nemzetiség bűszke csokra,
Hol ur s paraszt kezét fogott...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
A választás lealjasit.
Előszobán koldulni sorra,
Talán az is tesz valamit?...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Ne hajhászunk a nép kegyit.
A forum csak egy régi koczma;
Nagyok mosolya nemesit...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Hellas, Róma mi képtelen
Kiállni nyilvános piacra
A nép előbe Cato kénytelen...

Meghalt! ki bánja? áll a többség
Rendületlenül... a többi neveltség!

Szavaztatok, eldölt a koczka;
Kinevezés a dogma most,

ra a többségnek egyéb felelete? Nem volt és nem is lehetett. Hisz emlékeztünk csak vissza az 1886. évi XXI. t. czikk képviselő-házi tárgyalására. E törvény — bár házilag — még fenntartja a választási rendszert s annak elődjét: Dárdai ur, valamint a kormányt több szónoka is, midőn a törvényjavaslatot védelmezték, egyszersmind hangoztatták mindazok elnyújtott, melyeket a választási rendszer hívei ennek fenntartásához kötnek. Nőse kell-e ennél csattanósbabizonyítékának annak, hogy a szabadlevél párt programjának egyik alkatrészét, rövid öt évvel ezelőtt a választási rendszer képezte? Nem élénk emlékeztetben vane mindnyájunk előtt Tisza Kálmánnak az a kijelentése, hogy a választási rendszer előnye a kormány előtt oly becsesek, hogy azok feloldozására csak vérző szívvel tudná elhatározni magát.

De az eddigi tárgyalásokon hiában kerestük ezt a vérző szívet. Találtunk helyette könnyelmű lelkiismeretet, mely aggály nélkül tépi ki a történelmi múlt talajából nemzeti alkotmányunk termő fáját. Találtunk valóban nem mindennapi perfidiát, mely képes máról holnapra megtagadni a férfi szóban való bizalom védpaizsát alá helyezett elvet. Valóban ha a történetíró feljegyzései majd a magyar közélet újabb eseményeit, az erkölcsi undor megdöbbentésével lesz kénytelen constátálni a tényt, hogy voltak férfiak a magyar parlamentben, kik minél következetesebbek igyekeztek lenni a — következtetlenségben, kiknek nem volt egyetlen meggyőződésük, egyetlen szavuk, melyet utóbb meg ne tagadtak volna. Nem vonjuk kétségbe egyes embereknek azt a jogát, hogy okulva egyes tanulságokból, meggyőződésüket a hitük szerint jobban cseréljék fel. Ámde mik voltak jelen esetben a tanulságok? Van-e egyetlen egy a kormánypárt szó és tollvivőinek érvét közt, melyeket már 15—20 évvel ezelőtt hallgatással mellőzött jelszavaknak ma oly hatalmas kölcsönözött, mely előtt a kormánypárt meghajolni kénytelen? Halljuk az okokat, melyek a nagy horderejű változtatást indokolták! Lásuk az adatokat, melyekből egy ősai intézmény lebukozásának szükségét merítik!

Nem vált-e be az 1886. törvénnyel tett kísérlet? De hisz a függetlenségi párt akkor megmondotta már, hogy nem fog bevalni. Megmondotta, hogy erő-kifejtést hasztalan várunk ott, hol az erőt megbénítjuk. Megmondotta, hogy munkát nem várhatunk attól, kinek kezét-lábát guzsa kötjük. És ha a lefolyt idő igazat adott a függetlenségi pártnak, melyik törvénye a parlamentarizmusnak az, mely azt követeli, hogy továbbra is azok kezére engedjük a beteg, kikén a betegség halálössz vált? Hogy továbbra is tért adjunk azok kísérleteinek, kiknek minden addigi kísérlete kudarcot vallott?

Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a parlament az elveknek csatára és nem szószátyárak gyűlése. Mi azt tartjuk, hogy a politika államférfiak öntudatos tevékenysége és nem avatatlankísérletezése. Már pedig a kormánypárt mi egyebet sem tett a vármegyékkel, mint saját beismerése szerint is eredménytelenül kísérletezett. Mi értelmű hát evel szemben a parlamentarizmus eljegyzése? És ugyan ki más ingatja meg a parlamentarizmus tekintélyét, mint a kormány maga?

A parlamentarizmusnak első feltétele, hogy a pártok elválasztó határvonalait elvek

képezzék. Már most hol találjuk meg a „szabadlevél” párt közgazgatási politikájának a vezér-élvét? Az 1886-iki, támogatása által létrejött törvényezikben, mely a választási rendszert fenntartandónak jelenti ki? Vagy a most tárgyalás alatt lévő javaslatban, mely a választási jogot, mint veszedelmes eszközt eldobozza? E kérdésekre alig találunk másutt feleletet, mint abban a mértékben hatalomföltétele, melynek a kormánypárt a közjó minden érdekét, a politikai tisztesség minden törvényét játsza rendeli alá.

Hisz ismerjük el, hogy nézetünk csakugyan megváltozott, hogy a végső kísérletnek állított 1886-iki törvény meghozatala óta elementáris erővel jelentkezett szükség kényszerítette reá pártjunkt a kinevezési elv elfogadására. De hát miért nem tájékoztatták a nézetváltoztatásról a közvéleményt? Volt-e akár az 1887-iki választásoknál programjukban, később a trónbeszédben vagy a többség nézetei felől az uralkodót tájékoztató választásfeliraton csak egyetlen szó is a kinevezési rendszer behozatalánál?

Valóban igaz van Mocsáry Lajosnak abban, hogy a többség eljárásával szemben, mely a magyar parlamentet arra akarja kényszeríteni, hogy meghódoljon Machiavelli állam bölcsesége előtt, az obstrukció is teljesen jogosult volna.

De az a kérdés, hogy vajon a mit a függetlenségi párt idáig csinált, obstrukciónak tekinthető-e?

Hogy feleletet adjunk e kérdésre, felesleges az obstrukció fogalmának valamely, a kormánypárt előtt tekintélyszámba menő német tudományos definitiójával szolgálnunk. A magyar közélet ismeri praxisból az obstrukciót. Megismertette vele egy — azt hiszik — minden német tudósnál nagyobb tekintély: — Tisza Kálmán. És midőn a kormánypárti sajtó oly természetellenes vehemenciával rohan neki az obstrukció szelmalmának, emlékező tehetsége rövidsége fellelt különösen elárulja. Vagy tán mert „a szegény kucseber elvesztette kosarát”, azért nem veszi a számait?

Hát bizony Tisza Kálmán, tizenöt éven át nagy és apró mamelukok védszentje, a parlamentarizmus osszlopa, a providentialis államférfi, a liberalizmus felkent bajnoka, stb. stb. csakugyan megmutatta 1872-ben, hogy mi az az obstrukció.

A Tóth Vilmos által előterjesztett választási törvény kerlt napirendre. Egy oly törvény, melynek alig volt intézkedése, melyet Tisza Kálmán később ne acceptált vagy később ő maga törvényerőre nem emeltett volna. És mit tett e javaslattal szemben Tisza Kálmán?

Mondja el helyettünk, kiket elfogultsággal valódná a kormánypárti chorus, egy író, kinek — fájdalom korán sirba szállt — nagy tehetsége, becsült neve és férfias karaktere elég garanciát nyujtanak arra, hogy állításában magát a pártszenvédelem túlzásai által elragadtatni nem engedte.

Ez író; néhai Toldi István Tisza akkori szerepléséről s általában az 1872-iki agyonbeszélésről a következőket mondja:

„És most (t. i. az igen tanulságos és érdekesen jellemzett pártbomlás küszöbén) megjelent a mentő gondolat a geszti agyvelőben. Mi által lehetne a még meglévő pártot erősebben kötni vezéréhez, mint egy új, minden eddiginél nagyobb botrány által, mely lehetetlenül teszi a megtérést? Egy

ily botrány annyi volt, mint a visszavonulni akarók mögött minden hidat felszedni, hogy akarva, nem akarva kénytelenek legyenek a zászló mellett maradni. Csak az oly párt, mely magát politikailag jóvá nem tehető módon compromittálta, maradhat meg ezennel Tisza Kálmán vezérlete alatt. Ez volt a helyzet március 6-án. Tisza Kálmán átlátta a helyzetet és övével együtt karjaiba vetette magát a szélsőbalnak. Kiadott a jelszó: tetteles részt venni a botrányban. Tisza még az nap felkelt s hozzájárult a maga részéről.” (Lásd „Öt év története”, 249. lap.)

Majd tovább: „Március 7-én az egész délelőtt a napirend megállapítása felett diktáltak az ellenzék emberei, apró skandalumokkal fűszerezve szószaporításukat. Az esti ülésben, mely d. u. 5 órakor kezdődött, a botrány tetőpontjára érte. Csernátony henczege hirdette, hogy agyon fogják beszélni a javaslatot. Tisza fenyegetődzött, hogy naponként tízszer fogja az ülések meddig tartását szóba hozni. A kormány alkudozásra lépett az ellenzékkel.

A baloldal ugyanis azt kívánta a kormánytól, hogy vonja vissza a választási és az öt éves országgyűlésről szóló törvényjavaslatot* s megígérte, hogy akkor felhagy a botrányval. Március 9-én... folytatott a komédia. Győrffy Gyula** felolvasott a házban egy három éves interpellációt. Várad Gábor előkeresett egy három év előtti interpellációt s azzal untatta a házat. L. u. v. 250 lapot.)

A képviselőházban március 11-én újra kezdődött a nyelvelés, melyben a baloldali szónokok beszéltek Chináról és Amerikáról, zabhegyezésről és forradalomról... Március 12-én Jókai felszólította a királyt, hogy kergesse pokolba a többéget s nevezzen a kisebbségből miniszteriumot... Tisza Csányival versenyzett a piaci ékesszólásban! (L. u. v. 252 és 253 lapon.)

Ime egy kis vázlat az obstrukcióról. Ilyen-e vagy csak hasonló-e ehhez a függetlenségi párt eljárása? Feleljenek jó lélekkel erre a subventív hírlapiradalom lovagjai. És feleletük megadásánál vegyék tekintetbe az akkori és mostani helyzet közötti különbséget, mely bizony igazolná, ha a függetlenségi párt nem olyan, de erősebb eszközökhöz nyúlva, mint a minőkkel Tiszák éltek.

Hisz akkor egy egyszerű választási reform volt napirenden, míg ma a magyar alkotmány egyik sarkköve szándékoztatik kimozdítani helyéről.

Akkor a rendes törvényhozási időben tárgyalatott a javaslat, míg most a szűnőidőre szűn nyári hónapokban erőszakoltatik. Akkor az ellenzéki pártok szemben találtak magukat a többség teljes egészével, míg ma a többség egy nem nagy, de tagadhatatlanul tekintélyes része ott küzd a függetlenségi párt oldalán. Akkor a nemzet előre tájékozva volt a kormány javaslata felől, míg most a szükséges felhatalmazás nélkül, hosszas titkolódások után nyujtatott be a javaslat. Akkor a kormány lehet méltányosan járt el amaz ellenzékkel szemben, megengedte a kérdésnek osztályokban való tárgyalását s keverte az ellenzék vezérférfijaival az érintkezést, míg ma a legkicsinyesebb makacsságot, legviszszasztatibb merevséget tanúsítja a függetlenségi párttal szemben.

*) Mit később Tisza Kálmán megszavaztatott.

**) A Tisza féle balközép egyik erős osszlopa Szerk.

Vajon ki oly vakmerő, hogy mégis szemrehányást tegyen pártunknak, törvényes, indokolt és teljesen önzetlen magatartásáért? És ki teszi ezt épen azok közt, kik 15 éven át tölték Tisza Kálmának, a 72-iki obstrukció főmatadorának szekerét? Hát mi meg vagyunk győződve, hogy ezek az urak, kik most obstrukcióval, botrány-hajhászattal vádolják a nemzet jogait becsületes feltételességgel, aggodó hazafissággal és nemes kitartással harczoló függetlenségi pártot, ha ennek eszébe jutna valaha elvei megtagadásával oda férközni a hatalom frigszekrényéhez, a subventiók bőség-szarujához, a kinttetések, ordók, rendjelek forrásához, épen úgy megtennék neki is e szolgálatot, s épen úgy elfelednék a most botrányosnak, imparlamentárisnak tartott magatartás, mint elfeledték Tisza Kálmának a sokkal kevésbé igazolható. De a mi pártunknak nem lesz, mint nincs eddigi pályáján, szűksége a feledésre. Az haladni és győzni fog azon az uton, melyet számára történelmi hivatása, elvei kijelöltek. Ez uton vele van a nemzet geniusa. Vele van az Isten!

V. A.

Érvénytelen választások.

A képviselőválasztások ügyében való bíráskodásról szóló törvényjavaslat részletesen sorolja fel azon eseteket melyek a választások érvénytelenítését vonhatják maguk után.

Mint hogy a választó polgároknak illik és szükséges is tudniok, hogy a törvény mit tilt a választásoknál, e helyen a javaslatnak ama részét adjuk, melyben az érvénytelenség esetei vannak megállapítva.

E sok tekintetben érdekes és megfigyelést érdemlő része a javaslatnak így szól:

3. §. Érvénytelen a választás és ennek megállapítása kérvény útján kérhető:

1. ha a képviselő a választás időpontjában a törvény értelmében választható nem volt;

2. ha a képviselő a választónak, vagy annak tudtával hozzátartozójának, azon célból, hogy az ő reá szavazzon vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy pénzértéket, vagy más előnyt ad vagy ígér, ugyisint, ha a képviselő ily cselekményben részes vagy abba beleegyezett;

3. ha a képviselő valamely választót, vagy annak hozzátartozóját, azon célból, hogy az ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, valamely visszateljesítés mellett, vagy a nélkül, de jogosan birt előny elvonásával fenyegetett, vagy befolyásolni törekedett, vagy ily cselekményben részes, vagy abba beleegyezett;

4. ha a képviselő valamely választót erőszakkal vagy fenyegetéssel által választó-jogának szabad gyakorlásában megakadályozott, vagy ily cselekményben részes, vagy abba beleegyezett!

5. ha a képviselő általános képviselőválasztásoknál a választási határidőt kitéző belügyminiszteri rendeletnek a hivatalos lapban való közzétételétől; — időközi választásoknál azon néptől kezdve, a melyen a képviselőház, vagy annak elnöke az új választást elrendelte; a választási eljárás befejeztéig, a kérdéses választásra jogosult választókat, azon célból, hogy ő reá szavazzanak, vagy hogy a szavazástól tartózkodjanak, eteti vagy itatja, vagy ily cselekményben részes, vagy abba beleegyezett;

6. ha a képviselő a kérdéses választást megelőzőleg 3 hónapon belül, azon célból, hogy a választás eremenyét befolyásolja, — gyűlékezeten nyilvánosan, szóval, vagy nyom-

tatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése, vagy közszemlére kiállítása által bűntett, vagy vétség elkövetésére egyenesen felhívott, vagy a törvény ellen vagy a hatóságoknak ellenes hatáskörében kiadott rendelete, magygyása, határozata ellen engedelmességre egyes felhívást intézett, vagy teljesített, vagy ily cselekményben részes;

7. ha a képviselő a 6. pontban meghatározott módon, időben és célból választószótárat nemzetiségét vagy hitfelekezését, másikat ellen gyűlöletre izgatott; ugyanígy ellen izgatott, vagy bázságsg jogszabály ellen izgatott, vagy törvény ellenében gán vagy köztulajdonnak felhasználását gátolt, vagy ily cselekményben részes;

8. ha a 2., 3., 4., 5. pontokban meghatározott cselekményeket más valaki közzé adta, vagy ily cselekményeket közzé adni szándékozott, vagy ellenében a fent meghatározott cselekményeket valamelyike elkövetett, a képviselőtől elvázott, vagy pedig a választástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte;

9. ha a közhivatalnok, hivatali hatáskörébe eső cselekménye vagy arra vonatkozó igérete által, valamely választót bizonyos jelöl mellett vagy elleni szavazásra, vagy szavazástól való tartózkodásra birt, vagy hivatali hatalmával visszaélve kényszerítette és bebizonyított, hogy oly választó, ével szemben ily cselekmény elkövetett, a képviselőre szavazott, vagy pedig más jelölre való szavazástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte;

10. ha bizonyos választók, kik nem a képviselőre, hanem más jelölre akartak szavazni, oly célból hogy a választásban részt vehessenek, a választás helyén kellő illúzióval megjelölésben gátoltak és kimutattak, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte, vagy pedig, hogy az újabb szavazás (1874. XXXIII. t. cz. 82. §.) melynek folytán a képviselő megválasztott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, a kire néve megtartották.

11. ha a bizonyos választók a kik nem a képviselőre, hanem más jelölre akartak szavazni, a választást vezető vagy más hivatalos közeg intézkedése által, a választás folyamata alatt és annak helyén választó-joguk gyakorlásában törvényellenesen gátolva lettek és mellet kimutattatik, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte, vagy pedig, hogy az újabb szavazás (1874. XXXIII. t. cz. 82. §.) melynek folytán a képviselő megválasztott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, a kire néve megtartották.

12. ha a 10 és 11. pont alatt meghatározott esetekben be nem bizonyítottak, hogy azon választók a kik a szavazati joguk gyakorlásában akadályozottak, kire akartak szavazni, de e mellett kimutattatik, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte el, vagy pedig az újabb szavazás (1874. XXXIII. t. cz. 82. §.) melynek folytán a képviselő megválasztott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, a kire néve megtartották.

13. ha a választásnál a szavazás alkalmával az 1874. XXXIII. t. cz. 85. §-a szerinti érvényes névjegyzék szolgált;

14. ha a választási elnök az 1874. XXXIII. t. cz. 69. §-ának megsértésével, a választási eljárást nem a kitért napon vagy helyen nyitotta meg.

A választási eljárás reggel 8 óra előtt történt megnyitása csak annyiban képes érvénytelenségi okot, a mennyiben a választási elnök az ajánlást 8 és fél óráig el nem fogadta és ez által a választók az ajánlásokban akadályozottak.

A választási eljárásnak reggeli 8 óráig történt megnyitása csak az esetben képes érvénytelenségi okot, a mennyiben a választási elnök azt szükséges nélkül hálaltatta el.

tetazelegyen a pléh-gallérban, de te, te ábrándozál, bolondul és ír verseket: ez a te tulajdonképeni hivatásod...

— Igazad van Spiaquadré, igazad van, a lelkeimből beszél, de az ember nem szakíthatja ki magát oly hirtelenséggel...

— A megázokott viszonyok talajából? Mert rabzolának szelítet a szelítet szemben lassanként elveszti minden bátorságát.

Ah, jól ismerem ezt a mentegetőzést! Attól félsz, hogy nem bírná el szervezeted a gyors légváltoztatást. Szibéria jégmezőiről egyszerre a tropikus ég alá jutnál. Ott nagyon hideg volt, itt nagyon meleg lesz; ott fáztál, itt izzadnál. Menj — s leomlik előtted minden akadály.

— Jó, jó, de hát a család?!

— A család! Persze ez már, bajez már lelkiismeretbe, becsületbe vágó dolog.

— Aztán, látod, már negyven éves vagyok...

— Hja! hja! negyven év! Persze, ilyenkor már illő, hogy benőjjen az ember fejéig. Nos hát akkor ne menjünk Amerikába menjünk inkább Syltre, de ha esetleg még egyszer husz éves találnál lenni: kérélek, ne maradj meg soha sem a pusztá gondolatnál, a pusztá terhenél, mert sütkérezni a vágókat melegenél — annyit tessz, mint kacérkodni a — tettel.

Egy élet titka.

Wood asszonytól.

Az „Ellenzék” számára fordította AMICA.

ELSŐ RÉSZ.

VI.

Nyomában.

(Folytatás.)

(15)

A Baxendal János felesége már rég óta beteg volt. Csak egy lányuk volt, és az, az anyjával együtt nagyon távol tartotta magát a Daffodil társaságtól.

Az előbbi fejezetben említett nap után, melyet a Gwinn kisasszony Londonba való jövelele tett nevezetessé, Baxendalné sokkal rosszabbul érezte magát mint rendesen. Rice ur, a patikus, ki a Daffodil szeg lakóinak a gyógykezelője volt, és az utca szegeletén lakott, meglátogatta, orvosságot adott neki, azt mondta: hogy jól egyék s igyekezzék megérőseödni. De sem az étvágy, sem az erő nem akart megjönni; ellenkezőleg, napról napra gyengült. Ezen a reggelen nagyon rossz kedvű volt, képtelen volt felkelni az ágyból, s egy ideig csendesen áldogált.

— Édes anyám — mondá Mari, az anyja szobájába lépve — félek, hogy nem fogja otthon találni a Doktort.

— Oh Mari! nem tudok felkelni nem tudok elmenni hozzá: volt a válság, keserűség közben elodáva. Soha sem fogok többé az ágyamból felkelni.

E szavak rettenetes fájdalmat okoztak a leányának. Az ő nyugodalma az anyja egészségére vonatkozólóg már rég fel volt erőszte, de annak a mostani szavai meglett-

szottak erősíteni azt a félelmét, melyet soha sem mert nyitlan bevallani. Ő nem volt valami életrevaló erélyes leány; de a minden igazi érzelem által bele oltott ösztön tudára adta, hogy az anyja szavait jobb ha látszólag könnyveden veszi.

— De hogy anyám, nincsen maga olyan rosszúl mondá, könnyeit vissza fojtva. Nem sokára fel kel megint; lehet hogy ma rossz napja van s gyengébbnek érezi magát.

— Gyermek, sokkal betegebb és gyengébb vagyok mint, hogy felkelhessek. Nem hiszem, hogy valaha ismét fel legyek.

Mari tehetetlen rémülettel állt le. —

— Mit tegyünk? — kiáltá.

Az édes anyja ugyan ezt a kérdést intézte magához amint ott fektett. — A Rice ur gyógykezelése alatt nem érezte magát jobban végre elhatározta azt tenni, amit eleltől fogva kellett volna tenni, — hogy Dr. Bevary urnak a tanácsát kikéri.

Dr. Bevary ur, a hétnek három napján reggeli fél kilenczről tízig ingyért adott orvosi tanácsot; s Baxendalné ma szándékoztott hozzá elmenni — és ez félelmes látogatásnak tetszett előtte s talán épen ennek a gondolatokozta, hogy ma rosszabbul volt.

— Mit tegyünk? — ismételté Mari.

— Gyermek, nem mehetnél el te hozzá? — indítványozta a beteg, miután e kérdést jól megfontolta. Leírhatnád előtte a betegséged tüneteit; az is épen olyan jó lenne. S talán írna fel valamit a számodra.

— Oh anyám, én nem szeretek oda menni!

— De édesem, mit tegyünk egyebet? — sürgette az anyja. Egy olyan nagy urat

nem kérhetünk fel arra, hogy jöjjen el hozzám. —

— Igaz — nagyon igaz, Igaz anyám, én megyek.

Mari minden további szó szaporítás nélkül felkászult, Baxendalné engedelmességre tanította a leányt. — Az anyja előtt félelmes feladatnak tetszett ehhez az orvoshoz — ehhez a nagy urhoz menni: de a leánya előtt még sokkal rosszabbnak tetszett az, s főleg miután a tüneteket és fájdalmakat másod kézből kellett elmondani. — De a nagy orvos nagyon kellemes ember volt, s szívélyesen köszönt neki midőn véletlenül az utcán össze találkoztak.

Mond meg neki a tiszteltem mellett, hogy nem tudok hozzá elmenni, mondá Baxendalné midőn Mari csinos szalma kalappal s egy könnyűt shaplyát előtte állított. — Igaz, hogy már hetekkel ezelőtt el kellett volna mennem.

— El ne felejtöd a jobb oldalamon levő fájdalmat s a gyakori forrásokomat leírni.

Mari elmet, dr. Bevary elibe bocsátották, és ott ügyetlen bátortalansággal elmondta a mondokáját.

Ah az a régi gyengeség állott elő, a a mibe régentén szenvedett, jegyzé meg az orvos.

Megmondtam neki hogy ügyeljen magára.

Sokkal betegebb mint hogy felkelhesen? Miért nem jött el előbb?

Azt hiszem, hogy nem akart Doktor urnak alkalmatlanokdni, válaszolá Mari. Hétről hétre azt reménylte, hogy Rice ur meg fogja gyógyítani.

En nem tudok rajta segíteni a mig nem látom, mondá a doktor. Lehet hogy épen az rendelém neki ami ártana.

A leány alig tudta visszatartani könnyeit. Ugy hát félek, hogy meg kell anyámnak halni válaszával. Ma reggel azt mondta, hogy azt gondolja, hogy soha sem kél fel az ágyból többé.

Ma elmegyek hozzá és megnézem mondá az orvos. De nehogy az egész községben f-f-csegd a mit mondtam. Mindenik beteg nem várná azt követelné tőlem, hogy látogatásom meg és gyógyítsam.

Nevetett Marira amint beszélt, és a vidám szívvél távozott el. A látogatás nem volt olyan félelmes mint a milyennek előt képzelté.

Amint Daffodil örömehez ért, nem tért be hanem folytatta útját a Hunterné házához.

Baxendal Mari szépen vart, most iszonyú darab munkát vitt haza ennek a lédynak. Dobson után kérdésközött. Dobson Hunterné szobaleánya volt, és igen fontos személynek tartotta magát.

Nem lesz képes szombaton a Hunter kisasszony hálógéit haza hozni! Dömögé Dobson, midőn megjelent s a Mari meintegetését végig hallgatta. De ma érti Baxendal Mari. Maga meg ígérte, tudja, hogy anyám rosszabbul lesz, — mondá Mari.

Egy nehéz beteg sok ápolást és utánna való járást kíván, és csak én vagyok körülte. Igyekezem rajta, hogy a jövő héten haza hozzam, ha nem lesz késő.

(Folyt. köv.)

az elhalasztás azonban az 1874. évi XXXIII. t. cz. 69. §-ában meghatározott időt követően nem haladhatja.

Elhalasztás esetében az 1874. évi XXXIII. t. cz. 70. §-ában az ajánlás beadására meghatározott időre és a szavazás elrendelésére vonatkozóan az óra a tényleges megnyitástól számított;

15. ha a választási elnök az 1874. évi XXXIII. t. cz. 70. §-ának ellenére az ajánlást nem fogadta vagy ha a megválasztott képviselő törvényesen nem volt jelölve.

16. ha a választási elnök az 1874. évi XXXIII. t. cz. 70. §-ának ellenére a választást befejezetlenül hagyta, vagy ha a több egyén képviselői törvényesen nem voltak jelölve.

A szavazás megkezdésének elhalasztása az 1874. évi XXXIII. t. cz. 71. §. második bekezdésében meghatározott időpontot egy órával túl nem haladhatja;

17. ha az 1874. évi XXXIII. t. cz. 75. §-ának az az országok, melyek a megválasztott sorrendben nem jelentek meg, számszerű fel nem hívatott és a mellett kimutatott, hogy a képviselőre legalább annyi szavazatot nyújtottak, mint a mennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választói általános többségének megfelel;

18. ha a szavazásnál az 1874. évi XXXIII. t. cz. 80 §-ának azon rendelkezése, hogy a szavazás nyilvános és élőszóval történik meg nem tartott;

19. ha az 1874. évi XXXIII. t. cz. 80 §-ának a szavazás két órát meghaladólag meghosszabbított fel és csak azután folytatott.

20. ha a választási elnök a képviselőre meghatalmazott időpontjait legalább annyi szavazatot nyújtottak, mint a mennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választói általános többségének megfelel.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 21.

— **Helyes intézkedés.** A főkapitány, amint értesült, szándékzik a vármegyében egy fogatú kis kocsikat három csoportba osztani olyképen hogy a harmadik csoport állomási helye a jövő héttől kezdve a felső, alsó, külső szénutczák, london, páris és belvárosi utczák összeszűkítésénél levő téren legyen. Ezen berendezés rég érzett szükségét fog kielégíteni, mely különösen ilyenkor nagy idején volt érezhető; mert mindazoknak akik a nádas fűrdőre szoktak kijárni gyalog kellett vagy a Trencsintre vagy a Széchenyi-uttra menni, mely távolságok pedig több mint félórát vesznek el a nádasfűrdőnek. A gyalogtér pedig, kivált a fűrdőből a házfűrdőnek nemcsak nagyon kényelmetlen és illetlen, hanem az elvárás és a hőszélesség elzárása által a fűrdő frissítő hatásait nagyrészen megsemmisítette. Tulajdonképen a nádas fűrdőre való járás volt az inkább ezen egy fogatú szekerek keletkezésének. Előbb egy, majd két-három tulajdonos küldte ki szabad idejében szekereit a nádasfűrdőre a Széchenyi-uttra. Később üzletszerűen vették fel az autók egy párón kocsikat ott állni egész nap nyáron utóbb télen is. Majd egy elszaporodtak — most tán harmincz van — hogy a rendőrség a trencsintre is jött ki számukra állóhelyet. A szóban levő új elhelyezkedés tehát csak a szükségesnek megfelelő lesz. A különösorok külső tized lakói föl is kérések ebből óhajuk kifejezésére: vajha a főkapitány ur pár nap alatt megtenné ebbeli intézkedését.

— **A vadházaságok** tulnyomó mérvben szaporodnak Kolozsváron; a rendőrséghez beérkezett jelentések egy nagy része ezek között felmerült egyenlenség és viszállyról szól napról-napra. Kapcsolatban ezzel a törvénytelen gyermekek száma is nagy, de nagy az a halandósági szám is, a mely a gyermekkorban felmerül, s a melynél a nagyobb kórházak s törvénytelen gyerekek tesznek. Közérdeklőségi és vallási tekintetből nem lenne szabad továbbra figyelmen kívül hagyni ezt a kérdést, hanem a hatóság, az egyház és a testületek vállaltak kellene, hogy a vadházaságok apaszításán munkálkodjanak. Okkal és móddal egyházi és társadalmi uton lehetne ezen az állapoton javítani. A lelkészek, a nagyobb munkaadók, mint például a vasut, a melynek alkalmazottai és munkásai között szintén jelentékeny burjánzik a vadházaság, az állami és magángyárak, munkaadók célravezető befolyással, intézkedésekkel és a hol szükséges, presszióval nagyban folynának be arra, hogy a vadházaságok a maximumról a minimumra lecsökkentessék.

— **A Mátyás-szobor** javára Braudsch Mihály úrtól Bethlenből 3 forintot vetünk, mint egy ottan rendezett gyermek majálisból fennmaradt többletet. A jól sikerült mulatság rendezői Bálint G., Konecz L., Fogolyán K., Bálint György, és Braudsch Gyula voltak. Az összeget rendeltetési helyére juttatták.

— **Nincs fekete himlő!** Dr. Balogh Pál hunyadmegyei főorvos kijelenti, hogy Hunyadmegyében nincs s ez évben nem is volt fekete himlő. Aradi és budapesti lapok mindamellett úgy tárgyalják, mintha bizonyítékot volna nyomolva lefelé a Marosvölgyben ezen rémisztő ellenség.

— **51 éves öngyilkos.** A „Lövölde” háta mögött levő faraktárak között, az ottani felügyelőnek 81 éves apja győgyhatatlan betegség miatt föbe lőtte magát. Az öngyilkos azonnal szörnyet halt.

— **Elek napja.** Gáll Elek kályáni nagybirtokos nevenapját, mint levelezőnk írja, az idén is kedélyes mulatsággal ünnepelte meg a vármegye birtokossága. A megye majdnem minden részéből jelentek meg jó barátok és ismerősök, hogy kifejezzék őszinte tiszteletüket és ragaszkodásukat a szeretett házi gazda iránt. Az igazi magyaros mulatság a fiatalok tánczával végződött.

— **Tanulótársak találkozósa.** Következő sorokat vettük: „Baráti tisztelettel és bizalommal kérem mindazon tanulótársaimat, kikkel a szászvárosi reform. Kun Collegiumban, 1881 július hó 1-ső és 2-dik napjain szóbeli érettségit tettem, hogy a megbeszélésünk értelmében, f. évi augusztus hó 20-án, Szászvárosban leendő 10 évi találkozósnak céljából, lakhelyükön velem, — a további intézkedések megtétele végett. — augusztus hó 1-ig tudatni sziveskedjenek. Piskittelep (Hunyadmegye) 1891 július hó 20-án Juhász Izidor reform. kör lelkész.

— **A borszéki arányosításra** vonatkozó birtok állapot ideiglenes fenntartása a curiai döntvény megjött. E az szerint gondnok ellenőrzése mellett miként kezelés módjainak megállapítása végett a tárgyalás és hó 20-án veszi kezdetét csikszeredai t. bíró Ertos Zsigmond vezetésével, minek folyamáról a lapok hasábjain a t. érdekelt közönség értesítve lesz.

— **Létényesztők figyelmébe.** A földmívelésügyi m. kir. minisztérium országos létényesztési osztálya felhívja mindazon létényesztőket, a kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolczadik évet meg nem haladt ménlő van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménlő, mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztán áll, továbbá az eladási árt is nála (50 kros bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb f. é. augusztus 20-ig jelentse be. Az eladandó ménnek a bejelentésnek mérve és a bejelentők lakóhelyeihez képest úgy mint a múlt évben ismét egyes központokon fognak bi-zottságilag megsemmisíteni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétni. — 165 ctméternél alacsonyabb ménnek, tekintettel a mén-telepekben már meglevő anyagára vásároltatni nem fognak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége a megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménnek vételára csak 1892. évi január hó első felében fog azon adóhivatalnál utalványoztatni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend. A Királyhágón tulimegyéből bejelentendő ménnek úgy mint tavaly is az erdélyi gazdasági egyesület által f. é. augusztus 28, 29 és 30-án rendezendő kiállítás alkalmával, tehát csak is Kolozsvárra és pedig a lókiállítás első napján fognak szemle alá vétetni, a melyre tájékoztatásul a nevezett egyesület részéről közzéteendő program szolgálnak.

— **Szathmáry György miniszteri tanácsost** és Déva város képviselő-testülette, a város fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséről a város díszpolgárává választotta meg. Az igen díszesen kiállított oklevelet, egy küldöttség fogja Szathmáry Györgynek átadni. A küldöttségnek, mely t. nap utazott Budapestre, tagjai a polgármester, Lázár György, László Ignác, Löwenhart Sámuel, Szöllösy Tuhutum Lajos. Ezekhez csatlakoznak még a Margitszigeten időző dr. Bíró József ügyvéd, a szabadlvtú párt elnöke és Szereday Aladár képviselő.

— **A milliomos kubikos.** Emlegettük már hogy Kutlány János vállalkozó csődbe jutott. Kutlányt ismerték majdnem mindent az egész országban. Részt vett Magyarország számos vasut építésében és vízszabályozásában. Milliós pályáját tényleg mint kubikos mint targonczatól kezdte meg. Galicziában született s mivel odahaza sehogys tudott boldogulni, lejött Magyarországra s itt keresett munkát. Targonczás lett, ásta a földet és tolt a talicskát s azzal kereste meg mindennapi kenyerét. Csakhamar nap-számosra avanzsolt, majd kőműveslegény, mester, munkavezető lett. Nem állapodott meg szorgalmas intelligenciájára vitte előre s csakhamar mint építési vállalkozónak ismert neve lett az országban, s vagonot szerzett. Számos megbízást kapott a kormánytól, többek közt a Berettyó szabályozását is ő végezte. A pancsova-kubinyi ármentesítő és belvíz szabályozó-társaság védgátjait is ő építette, és ő vezette az ásatásokat. Azonban az állammal és társasággal több mint negyedmillió forintot pörbe elegyedett, melyet el is vesztett, mert nem tudta bebizonyítani, mennyit dolgozott, mivel az áríz elmosta az anyaggödörket. Ekkor kezdődött anyagi romlása azzal végződött most, hogy a milliomos kubikos ellen elrendelték a csődöt.

— **Medvevadászat.** Borszékon van egy híres medvevadász, Szabó Márton, egy-szerű székely góbb, ki addig már 23 medvét lőtt. Errekes módon írja le tudósítók, hogy miképen csálják törbe a macskót ezen a vidéken. Felállítják az úgynevezett vaskaput mely nagyban hasonlít a patkányfogóhoz s egy darab húst erősítenek a lecsapó péczekre. Erre a medve rálép s az erős vasfogak minden oldalról belévágnak lábába. A vad az erősen lelánczott fogból nem tud szabadulni.

A napokban egy hatalmas nőstény medve garázdálkodott Borszék hegyei között, melyre az öreg Sz. b. szemet vetett. Meg is fogta a kaptán, hanem a macskó eltépte a lánczókat s elmenekült. Július 15-én Fekete Ferenc pancsovai tanár, ki szenvedélyes vadász s jelenleg Borszékon időzik, Szabó Mártonnal

meg a fiával Szabó Sándorral, a bujkáló medve keresésére indult. Meg is találták az úgynevezett Székpaták völgyében, hol a medve kinjában — mivel a vasfogtól nem tudott szabadulni — óriási gödröt ástott, s a kö-rülte levő fenyőfák hejait mind leháncsolta. Midőn megpillantotta a feléje közeledőket, hátsó lábaira emelkedett s tíz lépés távolságban első lábait ülésekre táarta ki. A tanár lövése eldurant s oly szerencsén találta szíven a medvét, hogy rögtön összerogyott, mire nagyobb biztonság okáért még egy lövést kapott, mely után élettelenül terült el a földön. Két meglehetősen nagy bocsa is volt az anyamedvének, melyek azonban, kutyá nem lévén a vadászokkal, a sürdésben elmenekültek. Az elejtett medve súlya 130 kilogramm.

— **Békok a nőkről.** A női szívek zártkörű, melynek vendégei naponként változnak (Klél István). Egy szép nő paradicsom a szemre, pokol a lélekre és tisztított az érszervére nézve (Fontenelle). A nő vagy gyűlöl, vagy szeret, s a két szenvedély között ritkán tart közép uton (Mayer Károly). Minden nő vagy férjhez ment, vagy férjhez akar menni (Klél István). Az igazat annyira szeretik a nők hogy rendszerint önmaguknak adnak igazat (Schiller). Az asszony olyan, mint az árnyék, fut előled, ha követed, el-lenben követ, ha futsz előle (Shakespeare).

— **Hatalmas asszony.** Worcesterben most halt meg Austin Estelle asszony 45 éves korában. Az asszony a Barnum-féle cirkusban volt alkalmazva és a legerősebb asszony volt az egész világban. Már 17 éves korában rendkívül erősen látszott. Külön-féle társulatokhoz szegődött, beutazta az országot, míg végre Barnum cirkusához szer-ződött, hol a „vasallu ember”-hez ment föl. Austin Estelle egy 400 fontos ágyúcsövet vett a vállára s annak mindkét végére egy-egy felnőtt ember állott. Magassága 5 láb és 10 hüvely volt és 250 fontot nyomott. Gyer-meke nem volt hanem három örökre fo-gadott.

— **Oroszország lóállománya** a legutóbbi felvételek szerint 19.638.000 drbot tesz ki. Oroszországnak 78 millió lakosa lé-vén, minden negyedik lakóra tehát minden munkaképes férfira jut egy-egy ló. A lovak 85 százaléka a parasztok, 11,7 százaléka a nagybirtokosok tulajdonát képezi: 2,4 száza-lék hámos ló.

— **Híresszöv asszony.** Herte-lendfalván borzasztó eset történt. Egy féltékeny asszony, a ki azt hitte, hogy elcsá-bították tőle az urát, tegnap fényes nappal megtámadta azt a nőt, a kivel a férjét gya-nulította s kegyetlenül meggyilkolta. Mint Szegedről táviratozták, Máté Györgyné a bes-tia neve, az asszonyt pedig, a kit megölt, Varga Józsefnek hívták. Nem volt elég, hogy Vargánét négy halálos szurással lete-ritette, de még áldozatának a köz-iben levő tizenöt éves leányát is szíven szúrta. A nép annyira fel volt lázadva az eset miatt, hogy Máténét meg akarta lincselni. A gonosz as-szony az üldözők elől egy padlásra mene-kült, ott azután elfogták s átadták a ható-ságnak.

A szálás takarmányok zölden való kazalozása, édesre erjesztése.

Széltilban-hosszában az ország minden részéből hangzik a panasz, hogy az idén ke-vés jó szálás takarmány lesz, mert az időjá-rás nem kedvezett s még most sem kedvez a szénacsinalásnak; a rendekben fekvő vagy boglyákba hordott szénát sok helyt pocskká tették a gyakori záporosok, elhordották a fellegszakadások és vízaradások, s ezért az idén nemcsak gyengébb minőségű, hanem kevesebb is lesz a téli készlet, főleg a vetett szálás takarmány félekéből.

A ki hallott már val. mit a szállas ta-karmányok vermekben való savanyításáról vagy szakaszokban, kazalokban való édes erjesztéséről, ha máskor nem is gondol rá, de akkor a mikor zabosbukkány, luczernája, lóheréje a rendekben ázik, rothad bizonyára sohajtaga gondolja: vajha a vermekben vagy az édes erjesztésben lenne a zöldege jól meg-védve a víz és a tűz ellen. Igen a víz és a tűz ellen, mert a besavanyításnak és az édes-re való erjesztésnek nemcsak az az előnye, hogy az időjárás szeszélye, az esők és ára-dások ellen biztosítja a termést, hanem meg-menti a gazdát a tűzbiztosítás költségeitől, veszélyétől és félelmétől is.

Rendkívül időjárás esetén nálunk is megtörténik, hogy a szénakészítés vagy szénahordás összeesik az aratással, a hordással. Ez nem olyan nagy baj, ha a szálaltakar-mány tömegesebb részének, a vetett szálal-takarmánynak nélkülözhető részét nem hagy-juk szénának, hanem besavanyítjuk vagy édes-re erjesszük. Mekkora előny az továbbá forgós gazdaságokban, ha a csalamádé, a zabos buk-köny stb. tarlóját a kaszálás után 1—2 nap-pal már feltörni lehet, akkor a mikor ned-veségéből még alig veszített valamit.

Az elősorolt nagy előnyök dacára sem ajánlhatom a szénakészítésnek a lehető leg-nagyobb mértékben való megszerzését, mert tudom, hogy a szénából egy bizonyos meny-iségre, részint diüetikus, részint takarmá-nyozási okokból, okvetlenül szükség van, ki-vált tejgazdaságokban, kiterjedt répatermelés

mellett, a növendék állatok, lovak, juhok szá-mára. A szénának nélkülözhető zöldege be-vermelésért, édesre való erjesztésért azonban mindentől ajánlani lehet annyival inkább, mert ezzel az eljárással a költségvetés répa-termelés is szűkebbre fogható, minthogy az ökrök stb. savanyított takarmányra foghatók és az édesre erjesztett takarmánnyal még a fejős tehének répa adagja is megapasztható. A savanyított és édesre erjesztett takarmány-nal éppen annyi szalma, törek, polyva dik-tálható a jóságbá, mint a répával s ez szin-tén nagy előnye a bevermelésnek és erjesz-tésnek.

Az erdélyi megyékben is beszoktak sa-vanyítani a zöldtakarmány egyrészt több gazdaságban; az édesre erjesztés azonban még nem tudott tért hódítani főleg azért, mert meglehetősen költséges gépek, prések kellették hozzá.

Ezen a bajon most már segítve van azzal az eljárással, melyet a zombolyai 45.000 holdas uradalomban alkalmaztak elő-ször, nagybani kísérletekkel kipróbáltak és ma már sok ezer szekér zabos bukköny, csa-lamádé, lóhere stb. lesz a leirandó módon télire eltelve.

Sürgősen szükségesnek tartom az édesre erjesztésnek szóban levő módját az E-k olvasóival megismertetni; személyesen volt alkalmam meggyőződni, hogy felette egysze-rű, számításom szerint kevesebbe kerül a leg-primitív módon való bevermelésnél — be-savanyításnál — ennél értékesebb takarmányt ad és bárhol helyesebben bármely talajon véghez vihető, a mit a betermelésről nem le-het elmondani.

Az eljárást az uradalom egyik érdemes tisztjének tollából a „Mezőgazdasági Szemle”-ben megjelent leírása alapján ösmertem.

A földszínen kezdődik egy körülbelül 4—6 m. széles és tetszés szerinti hosszúságu kazal; a fenéke tengeri szárczékát raknak bőven, — ennek hiányában száraz szalmát.

A takarmány erre rendszeren kazalozta-tik, de úgy, hogy a szélei kiraknak szal-mával, nehogy a takarmány a levegővel köz-vetlenül érintkezze.

A szalmával való körülrakás követke-zőleg történik: „Az elkészített kazalfészek kerültenek, mintegy 30 cm. szélesen, szalma rakatik koszorú alakban, ebbe jön a zöldta-karmányból egy sor; a midőn a sor ki van rakva, újra szalma koszorút kell rakni, me-lyet mindig jól meg kell taposgatni, de a ta-karmányt taposni nem szabad. A szalma ko-szorú szélét lefogja a takarmány némileg ki-álló része. A kazal teteje olyan legyen, mint az alapja.”

„A midőn a kazal 4 m. magas a teteje szalmával rakatik be, s ha kellően felmelege-dett (hőmérővel vizsgálva 55 fok c. mutat) földdel vagy téglákkal préseltetik a kazal te-téjének minden négyszögméterére 10 m. má-sza sulyt számítva, ennek a sulynak azonban csakis egyharmada rakodik fel eleintén, s ha a kazal 30—48 óra multával jelentékenyen leülepedett, dobatik fel a többi suly.” A föld a kazaltól 1—2 m. távra ássott sánczokból veendő és „állás” segélyével hányszor fel. Különösen arra kell ügyelni, hogy a kaza-lon a földréteg mindenhol egyenlő magos le-gyen, miért is ajánlom, hogy préselés előtt a kazal felszínén több helyen beszurtt pál-czák által előre kijelöltessek a földréteg ma-gassága s csakis a jelig rakatni a földet, te-kintet nélkül az ülepedésre, mert ez nem szokott egyenletes lenni, s a ki arra ügyel, hogy a felszín vízszintes legyen az könnyen elérí azt, hogy nem mindentől egyenlő vas-tag földréteg borítja a kazalt. Közepes sulyu földből körülbelül 1 méter vastag réteget kell rakni, hogy négyszögméterenként 10 m. másza suly nyomja a kazalt.

„Ha a kazal teljesen leülepedett 2—3 hét alatt, úgy teteje sima lesz. Domborura nem szabad rakni a tetőt, mert nem volna egyen-letes a nyomás; az átázástól nem kell tar-tani s ha éppen nagyon átérészt talaja vol-na valakinek; az inkább adjon esést szalmá-val vagy más anyaggal.” A földréteg egyen-letes magassága annyira fontos, hogy e mun-kát folyton ellenőrizni kell. „A földréteg egyes javításoktól eltekintve, mindaddig a kazalon marad míg az etetésre föl nem bon-tatik; de akkor is csak annyi földet kell a kazalról lekaparni, hogy a kitakart rész 2-3 nap alatt elfogyjon.”

„Miután kívánatos volna, hogy a kazalok-bani édes erjesztés egyszerű módja a földmi-vesek által is gyakoroltassék, kerülni kell mindent a mit azok meg nem értenének, vagy az eljárást komplikáltá tenné: például a hőmérő alkalmazását; mert ha annak er-ről és a grádusokról fogunk beszélni, képes ezen ok miatt az egészet abban hagyni. E czélból a préseléshez akkor fogunk a midőn a felrakott kazal tetején a felső takarmá-nyréteg olyan meleg lett, hogy a béres keze jól megérezte s az eredmény csak olyan volt mint a mikor hőmérővel dolgoztunk.

„Tapasztaltatott továbbá, hogy a tel-jesen zölden és egészen frissen összerakott takarmányok sikerülnek legjobban; például a teljesen friss és esőben behordott zabos bukköny a préselés után zölde barna levét is eresztett és mégis ez sokkal sikerültebb minden tekintetben, mint a fonyadtan eltett.”

„Összel a zöldről a szárazra úgy men-tünk át az igás ökrökkel hogy itatás előtt édesre erjesztett takarmányt adagoltunk; té-len az összes takarmány egyharmadát ilyen takarmány alakjában kapja az ökr.”

Ehéz a leíráshoz, a velem közöltek alap-ján csak annyit akarok hozzáadni, hogy a mikor a kazal 2—3 méternyire már felraka-tik, jó az oldalait függőlegesre állított és ru-dakkal a kazalhoz nyomott deszkákkal meg-támasztani, nehogy ülepedéskor széjjel men-jen a rakás.

Ha netalán kedve kerekednék valakinek még az idén, kicsinyben kísérletet tenni az édesre erjesztéssel, figyelemztetem, hogy a leírásban közölt méretekkel ne térjen el és legalább is annyi takarmányt szánjon e ki-sérletre, a mennyiből egy 4—6 méter széles 4 méter magas és legalább 4—6 méter hosz-szu kazal rakható.

SZ. A.

Idegenek névsora

(július 21.)

Nemzeti szálló. Veit Lipót Bpest, Soefelner M. vasuti felügyelő Bpest, Steiner Ignác utazó Frankfurt, Schützler M. kereskedő.

Hungária szálló. Heller Gusztáv kereskedő Bécs, Bertram Fritz keresk. Lauch, Bathi Ludwig, Vajda B. Schöndel M. kereskedő Bpest, König Dávid tanuló Szeged, Dr. Blága József tanárjelölt Brassó.

Blázini szálló. Fosztó Ferencz birtokos Hidalmás, Atsadi István építész Debrecen, Kádár János közig. gyakornok Décs, Feledi Roth Gusztáv mérnök Décs.

Erzsébet szálló. Jokim Gusztáv kereskedő N.-Szeben, Horn Pál magánzó Prága Pohl Gyula tanár Prága, Koffler D. pöntárnok Sögesvár, Dr. Mikelyfy Lajos ügyvéd N.-Várad, Zeke Vincze kárbeselő Saath, már, Fried Jakab kereskedő Arad Csagányi M. szabó Bpest, Szervánszky László birtokos Diód, Kincses Kristóf kereskedő Bethlen, Szigethi Miklós ügyvéd Décs, Klein Miksa utazó Debrecen.

Aranyas szálló. Dávid János Régész Bpest, Nemes Samu szőlész Bpest.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Ugron Gábor párbaj ügye.

Bpest, jul. 21.

Ugron Gábot ma délelőtt, a fiu-mei tantetés ügyében tett interpellá-cziójának indoklásakor elmondott be-szédeért Rukavina és Bakalovich száza-dosok provokálták Uselac százados ne-vében.

Budapest, jul. 21.

Uselac százados ma délelőtt el-küldte segédeit: Rukavina Ferencz és Bakalovich Szilárd századosokat Ugron Gáborhoz, a kik Ugront kihívták és azzal eltávoztak.

Ugron segédei Tholdy Horváth Lajos grófot és Rohonczy Gedeont ne-vezte meg, a kik Uselac segédeivel már megkezdtek a tárgyalásokat.

Képviselőkörök nézete szerint ez ügyben párbajnak történni nem szabad.

Budapest jul. 21.

Ma a képviselőház ülése után párt-különbég nélkül számos képviselő ülést tartott, melyen többen eltérőleg nyil-latkoztak a katonatisztek provokálá-sáról.

Vége abban állapotok meg, hogy Ugron nem fogadhatja el a kihívást s így a párbajnak nem szabad megtörténni.

Feloldó szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadaplattulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTER.

Tapasztalva a regale papiroknak eddigi gyakori esését, és érdekelték becses figye-lmébe batorokodom ajánlani, hogy nevezett papirokat az árcsökkenés tekintetbe vételével ugyan, a legmagasabb árban tudom fizetni.

Lejárt szelvényeket díjmentesen és az esedékesség előtt nyolcz napon belül be-veleltök.

Új szelvényeket megszerzésére a szel-vény-utalvány (Talon) benyújtása alapján gyorsan, és minden külön jutalék felszámi-tása nélkül válnakozom.

Egyzval minden a bank-üzlet köré-hez tartozó ügyet keresztül vitélet a felekre nézve a legkedvezőbben elvállalom.

HUTFLESZ KÁROLY,

Kolozsvárt.

(2-2)

Hirdetések.

Sz. 1442—1891.

Csikvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegyében Csik-Szereda székhellyel rendszeresített a lemondás folytán üresedésbe jött megyei állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi VII. t.-cz. 133. §. értelmében felszerelendő folyamódvanyait.

1891. évi augusztus hó 30-ig

hozzám nyujtsák be.

Ezen állás 400 frt évi rendes fizetéssel és 200 frt uti általánny élvezettel van egybekötve.

Csik-Szereda, 1891. évi július hó 15-én.

BECZE ANTAL,
alispán.

701. (2—3)

A hires

szabadkai „TAMBURA” zenetársaság

Kolozsvártt az

„ERZSÉBET-SZÁLLODA”

kerti helyiségében

Szombaton kezdte meg előadásait

és mindennap esti 8 órától változatos műsorral fog játszani.

707. (2—5)

Eladó borok.

CZELNAI (Erdély hegyalja)

Általánosan elismert legjobb minőségű és tisztán kezelt

fehér és vörös boraimat

a legmelegebben ajánlom a t. cz. közönség figyelmébe.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kivánatra mintát is küldök.

Balogh Dezső,

598. (12—15)

Magyar-igen (Alsófehérmegye.)

Csak rövid ideig tart!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

Üzletfelhagyás miatt raktáron levő

VARRÓGÉPEKET

családok és iparosok részére eddig elő nem fordult olcsó árakban eladom.

KOHN SÁMUEL

varrógép-raktár.

Kolozsvártt, belközép-utca 11. szám, (Miké ház.)

705. (2—10)

UDVARHELY MEGYÉBEN,

Székely-Udvarhely város mellett,

vasút állomáshoz közel

400 katastrális hold

KITÜNŐ TAGOSÍTOTT

FÖLDBIRTOK,

hirneves téglá és cserépgyárral,

nagy forgalmu savanyuvíz-kuttal

és számos bérházzal,

folyó évi Szent-Mihály naptól

6 évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni:

UGRON ÁKOSSAL

703.

Székely-Udvarhelyen.

(3—5)

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvizet Európa leghíresebb bálneológusai által az eddig elismert égvényes vasas savanyuvizek legelsőjének jelentetett ki.

Az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzában, altesti vérbőségben, vérpanaszban, aranyérben, rászukor és kedélykórban, máj- és lépdeganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj s váltólázakból származott lépdeganoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő-lerakódás s húgykő képződéseknél, a méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadásnál, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csúzbajokban.

Az ásványvíz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett meleg és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecske-tej, savó, hidegvíz-gyógyfürdő, masszázs, avéd tornaszat áll az azt igénylők rendelkezésére.

Vannak fürdőorvosok, gyógytár, távirtda, posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére, napi ár 50 krtól fennebb; az étter-

mekben nagyon jutányosan étkezhetni. Szórakozásul vannak: parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó-termek, tornaszat, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások, ugyancsak egy első rangú cigány-zene.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíjmentességben részesülnek.

A bármily irányban jövő gyógyvendégek a földvári vasútállomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas-kocsik szállítják a gyógyvendégeket. Társas kocsi, ha csak egy személy jelentkezik: 2 frt; több személyről személyenként 1 frt 30 kr. a szállítási díj, 15 kilogramm szabad mállával. Tulsúly málláért 50 klgig 30 kr. Magánkocsi ára egy család részére 3 frt, s a megfelelő málladíj. E kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél kaphatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1891. évi május hó 15-én.

522. (20—x)

A fürdő-igazgatóság.

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁS

ÜZLETFELOSZLÁS MIATT

a volt Merza Gerő-féle

NŐI DIVATÁRU-ÜZLETBEN (Főtér)

potom áron!

A VÉGELADÁS CSAK RÖVID IDEIG TART.

621. (11—x)